

NIEUWSBRIEF

Kennisnetwerk Victimologie in Nederland

THEMA

HET BELANG VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID

Voorwoord

We zijn verheugd de 21e ViNe-nieuwsbrief over ervaringsdeskundigheid te mogen presenteren. 'Dit onderwerp krijgt steeds meer aandacht en ViNe beschouwt het als een cruciaal thema voor een kennisnetwerk over slachtofferschap, namelijk *Nothing about us without us*. In deze editie presenteren ervaringsdeskundigen hun inzichten over dit onderwerp om een samenvatting te bieden van het ViNe-symposium in april. We zullen ook twee ViNe-leden leren kennen die werken aan het onderwerp gendergerelateerd geweld. En natuurlijk ook een nieuwe inspiratietip!

Op 30 oktober houden we tenslotte een ViNe-symposium over 'slachtofferschap onder gedetineerde.' We nodigen je hiervoor graag uit. Veel leesplezier!

Lisa van Reemst & Malini Laxminarayan

CONTACT MET VINE:

WWW.VICTIMOLOGIE.NL

VICTIMOLOGIE.NL@GMAIL.COM

INHOUDSOPGAVE

Van losse stemmen naar een gezamenlijke beweging

Sonja Graansma

p. 2-3

Ervaring in Huis: voordelen van structurele inzet ervaringsdeskundigen

Chafika Ajdid & Jo-Ann van der Molen

p. 4-5

Ervaringsdeskundigheid: ervaring, kennis en professionaliteit

Miranda Freriks

p. 6-7

Inspiratietip, p. 8

Kennismaken met: Madeleine van der
Bruggen, p. 8-9

Kennismaken met: Irma Cleven, p. 10-11

Uitnodiging ViNe-symposium, p. 12

Van losse stemmen naar een gezamenlijke beweging: waarom een netwerk voor ervaringsdeskundigheid onmisbaar is

Sonja Graansma

Ervaringsdeskundige en initiatiefnemer Herstelcirkels

Niets over ons, zonder ons. Die woorden vormen de kern van mijn drijfveer. Als slachtoffer van seksueel geweld heb ik ervaren hoe het is om je stem te verliezen en hoe helend het is om die stem terug te vinden. Maar wat ik ook heb ontdekt: een stem alleen is niet genoeg. We hebben elkaar nodig.

Toen ik samen met andere slachtoffers en naasten werkte aan het project Herstelcirkels, werd voor mij duidelijk wat een netwerk kan betekenen. We begonnen met een gevoel van eenzaamheid en onmacht maar door in co-creatie te bouwen aan herstellepakketten, gespreksbegeleiding en symbolen, ontstond er iets groters dan onszelf. Deelnemers voelden zich gezien, gehoord, betrokken. Ze werkten mee, beslisten mee en gaven richting. Ze groeiden. Herstel kreeg handen en voeten. Niet ondanks, maar dankzij hun betrokkenheid.

Wat dit project liet zien, is dat ervaringsdeskundigheid niet incidenteel moet worden ingezet, maar structureel. Niet als toevoeging achteraf, maar als vertrekpunt. Het vraagt om een georganiseerde aanpak waarin die stem blijvend vertegenwoordigd is. Een netwerk waar ervaringskennis samenkomt, geborgd is en richting geeft aan innovatie, beleid en praktijk.

Veel organisaties willen wel 'iets doen met ervaringsdeskundigheid', maar worstelen met de vraag: hoe dan? Hier biedt de participatieladder een helder kompas. Te vaak blijven we steken op de lagere treden: informeren of raadplegen. Maar echte impact ontstaat pas hogerop: bij co-creatie, meebeslissen, zelf organiseren. Tijdens Herstelcirkels bewogen we ons bewust op die bovenste treden. En dat voelde. Niet alleen voor de deelnemers, maar ook voor de professionals.

Een netwerk helpt daarbij. Het zorgt voor continuïteit, kennisdeling en gezamenlijke visie. Het voorkomt dat ervaringsdeskundigen telkens opnieuw hun plek moeten bevechten of afhankelijk zijn van toevallige uitnodigingen. Het maakt samenwerking mogelijk op basis van gelijkwaardigheid.

Hoogleraar Historical Memory and Transformative Justice Nicole Immler spreekt over transformative recognition – erkenning die verder gaat dan alleen luisteren. Het betekent dat we slachtoffers zien als mensen met potentie, met visie, met daadkracht. Zoals zij het zegt:

“It is not ‘we bake the cake and you come to eat.’ It is ‘you are making the cake together and you eat it together’”. “Transformative recognition is a broader vision of justice,” duidde ze. Het is de transformatie van expert door ervaring naar expert van herstel en van slachtoffer (patiënt) naar actor (politic agents). Van trauma naar emancipatie. Het proces is belangrijk voor het herstel en het transformeren van boosheid en andere gevoelens naar actie heeft een functie. “Include their expertise.”

Een netwerk maakt die collectieve stem hoorbaar en krachtig. Het biedt slachtoffers perspectief én organisaties handvatten om beleid menselijker, effectiever en duurzamer te maken. Maar dat vraagt wel om durf. Durf om los te laten, ruimte te geven en werkelijk samen te werken.

Mijn oproep aan jullie: laat ervaringskennis niet het sluitstuk zijn, maar het startpunt. Investeer in netwerken, in participatie op het hoogste niveau en in de erkenning van slachtoffers als experts van herstel.

Dus mijn vraag aan jullie is: Durven we écht te klimmen?

NIETS OVER ONS,
ZONDER ONS. DIE
WOORDEN VORMEN
DE KERN VAN MIJN
DRIJFVEER.

Ervaring in Huis: voordelen van structurele inzet ervaringsdeskundigen

Chafika Ajdid

Ervaringsdeskundige Senior, Ervaring in Huis

Jo-Ann van der Molen

Ervaringsdeskundige in opleiding, Ervaring in Huis

Als er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling komt Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) in beeld om de onveilige situatie te beoordelen en te onderzoeken wat er nodig is voor duurzame veiligheid. Een van de onderdelen van VTRR is Ervaring in Huis, een team ervaringsdeskundigen die een belangrijke brugfunctie kunnen vervullen tussen de cliënt en de professional. Ervaring in Huis werkt voor alle organisaties die zich richten op huiselijk geweld. De ervaringsdeskundigen mogen en kunnen overal in de regio Rotterdam Rijnmond worden ingezet. De structurele inzet hiervan is van meerwaarde voor de hele regio.

Ervaring in Huis bestaat uit een team van voormalig slachtoffers en plegers. Deze ervaringsdeskundigen staan naast de cliënt, bieden hun steun en kunnen een rolmodel zijn. De ervaringsdeskundigen vervullen een aanvullende rol in het hulpverleningstraject. De professional blijft altijd de casusverantwoordelijke en de cliënt bepaalt of de inzet van een ervaringsdeskundige wenselijk is. De ervaringsdeskundigen hebben geen toegang tot het cliëntdossier en kunnen alleen informatie delen met de hulpverlener na toestemming van de cliënt.

Plegerperspectief

Door de leerervaringen van Ervaring in Huis en de samenwerking met de focus op de pleger, hebben de netwerkpartners nut en noodzaak van het cliëntperspectief veel beter leren kennen en waarderen. Zo leren hulpverleners veel over plegers, van voormalig plegers. Bijvoorbeeld dat plegers zelf vaak slachtoffers waren, en soms nog zijn. Vanuit dit perspectief leert men anders kijken naar wat de pleger nodig heeft om het destructieve gedrag te doorbreken/stoppen.

TEAMLEIDER MIEKE VAN MEETEREN: "DOOR EEN PLEGER TE HELPEN, HELP JE NIET ALLEEN HET HUIDIGE SLACHTOFFER, MAAR KUN JE OOK TOEKOMSTIGE SLACHTOFFERS VOORKOMEN EN DE INTERGENERATIONELE OVERDRACHT EEN HALT TOE ROEPEN."

Daarmee zijn hulpverleners beter in staat een substantiële bijdrage te leveren aan de oplossing van het probleem. Waardevol. Want zo leerde men in de hulpverleningspraktijk dat vertragen om aansluiting te vinden, juist eerder voor een passende uitkomst zorgt.

Het inzetten van een ervaringsdeskundige, voormalig pleger, heeft in veel casuïstiek inmiddels mooie resultaten opgeleverd. Dankzij het evalueren van de inzet van ervaringsdeskundigheid op verschillende casussen in de regio, kunnen we de meerwaarde van deze aanvullende kennisbron steeds beter duiden. Zowel voor de pleger als voor het slachtoffer én de professional(s).

Extra hulpbron

Samenwerken met ervaringsdeskundigen is toegang tot een extra kennisbron (die je niet uit de boeken kan halen). In de praktijk leren uitvoerend professionals, ervaringsdeskundigen en beleidsmakers belangrijke lessen. Over dat een vast gezicht een wereld van verschil maakt bij het aansluiten bij de client. Dat de verbinding bepaalt hoe kansrijk een samenwerking met een systeem is.

Zoals teamleider Mieke van meeteren het beschrijft, “De praktijk wijst uit dat onze cliënten zich minder alleen voelen doordat zij iemand naast zich hebben die weet wat zij doormaken. Ons doel is om onze cliënten te ondersteunen naar een veiliger en meer zelfredzaam leven. Het is mooi om daaraan een bijdrage te kunnen leveren. Inmiddels zetten we in onze regio ervaringsdeskundigheid, zowel slachtoffers als plegers, in bij casuïstiek, beleidsontwikkeling, voorlichting/kennisoverdracht en supportgroepen.”

Voor meer informatie www.ervaringinhuis.nl
[LinkedIn](#) en [Instagram](#).

Ervaringsdeskundigheid: ervaring, kennis en professionaliteit

Miranda Freriks

Directeur Bestuurder Stichting Misbruikt!

Met dank aan Ron van t' Land voor zijn waardevolle bijdrage aan de tekst

Slachtoffers van een trauma, zoals in mijn geval door seksueel misbruik, kunnen ervaringsdeskundigen zijn bij uitstek en brengen kennis in waarover geen ander kan beschikken. Deze kennis is direct, vaak moeilijk onder woorden te brengen en altijd emotioneel beladen. In een maatschappij zoals de onze, die vraagt om logische formuleringen en heldere communicatie, moet op één of andere manier een taal gebruikt en een verhaal verteld worden welke aansluiten op het meer afstandelijke beleidsperspectief. Er moet dus een brug geslagen worden tussen de vaak chaotische beleving en expressie van de ervaringsdeskundigen en de gestructureerde verwerking daarvan in beleid en onderzoek.

Veel, zo niet bijna alle, slachtoffers van seksueel misbruik zijn zeer gevoelig voor triggers door machtsstructuren zoals die in de wereld van beleid overal aan de orde zijn, zeker ook in de relatie met de overheid en de daaraan verbonden organisaties. Dit geeft nogal eens aanleiding tot angst en wantrouwen, wat samenwerking in de weg kan staan.

De slachtoffers zelf zijn echter altijd degenen die uiteindelijk het beste weten wat het is om seksueel misbruik mee te maken en wat de gevolgen ervan zijn. Zij kennen het trauma in directe zin en zijn daarin uniek. Natuurlijk, ook anderen kunnen een stukje van deze ervaring meemaken. Denk aan partners, ouders of therapeuten, of andere betrokkenen die zo geraakt worden dat ze daardoor secundair getraumatiseerd zijn geraakt. Maar degene die het trauma heeft meegemaakt heeft het laatste woord, al schieten woorden vaak tekort.

Kennis

Om enigszins te begrijpen wat het verschil is tussen iemand die iets heeft meegemaakt en een ervaringsdeskundige zijn twee begrippen, die met elkaar op een bepaalde manier in verband staan, belangrijk. Namelijk 'ervaringskennis' en 'ervaringsdeskundigheid'. Een ervaring komt rechtstreeks en zonder redeneren bij ons binnen. Het komt zelfs in eerste instantie bij ons binnen zonder dat we er woorden bij hebben om die ervaring te duiden. Ook vellen we er geen oordeel van waar of onwaar over. De ervaring is er gewoon en doet iets met ons, maar daar komt geen taal of oordeel bij kijken. De taal komt pas later en helpt ons de kennis te verwoorden. De deskundige, echter, heeft kennis met voldoende afstand van de emotie en weet daardoor die kennis ook praktisch in te zetten. Om te begrijpen wat deze ervaring precies met ons heeft gedaan en hoe hier woorden aan te geven is vaak een lang proces. Tenminste, voor mij. Pas na vele jaren therapie, steun van mensen om mij heen, gesprekken met lotgenoten, opleidingen, supervisie en 'door de tijd' lukte het om woorden en kaders te vinden en mijn ervaring om te zetten in kennis die ik kon delen.

Succesverhaal en samen sterker in "Ik vraag dit voor een vriendin"

Een voorbeeld van dit delen van mijn kennis is het boek dat ik vorig jaar samen met Iva Bicanic en Esther Verhees schreef "Ik vraag dit voor een vriendin", 123 vragen over seksueel misbruik. Misschien is het wel een beetje gek om bij een succesverhaal over ervaringsdeskundigheid een voorbeeld van mezelf te kiezen, maar het geeft zo duidelijk weer hoe ervaringskennis in combinatie met professionele kennis een prachtig boek oplevert. Ieder gaf antwoord op 123 vragen van slachtoffers vanuit zijn eigen invalshoek: Iva als onderzoeker, Esther als behandelaar en ik vanuit mijn persoonlijke ervaringen en als directeur van stichting Misbruikt! Dankzij deze samenwerking hebben we een veel completer boek kunnen schrijven dan wanneer we het ieder voor zich hadden gedaan. De objectieve wetenschap en de subjectieve ervaring van het slachtoffer vullen elkaar aan en kunnen niet zonder elkaar.

MAAR DEGENE DIE HET
TRAUMA HEEFT
MEEGEMAAKT HEEFT HET
LAATSTE WOORD, AL
SCHIETEN WOORDEN
VAAK TEKORT.

Kennismaken met ...

In dit segment van de nieuwsbrief maakt u kennis met netwerkleden van ViNe. Zij stellen zich zelf aan u voor.

Madeleine van der Bruggen

Plaatsvervangend Directeur / Teamleider Meldpunt Kinderporno & Stop it Now

Waar gaat jouw werk over bij Offlimits/Stop it Now?

Offlimits bestrijdt online grensoverschrijdend gedrag en (online) seksueel (kinder-)misbruik en uitbuiting in het bijzonder. Met onze initiatieven Meldpunt Kinderporno, Helpwanted en Stop it Now werken we aan een schoner internet, helpen we slachtoffers van online grensoverschrijdend gedrag en doen we aan preventie van daderschap. Ik ben bij Offlimits verantwoordelijk voor het Meldpunt Kinderporno en Stop it Now, en ik ben daarnaast plaatsvervangend directeur-bestuurder.

Deze editie van de nieuwsbrief gaat over ervaringsdeskundigheid – wat is voor jou(w organisatie) de toegevoegde waarde hiervan?

Bij Offlimits zien wij de meerwaarde van het samenwerken met ervaringsdeskundigen. Hun unieke perspectief geeft inzicht in de behoefte van mensen en helpt bij het verbeteren van onze dienstverlening. Ook ondersteunt en sterkt het anderen die in een vergelijkbare situatie zitten. Wij betrekken ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling van het hulpaanbod, bijvoorbeeld een forum of E-Health modules. Ook delen zij hun ervaring, kennis en inzichten. Zowel binnen onze organisatie als daarbuiten door bijvoorbeeld te spreken op een symposium of hun ervaring te delen in de media.

Wat kan het ViNe-netwerk voor jou betekenen?

Bij Offlimits zijn we altijd actief op zoek naar professionals die in hetzelfde thema werkzaam zijn, maar vanuit een andere discipline. Zo halen we kennis uit inspirerend en innovatief nieuw onderzoek. En ook vinden wij het heel leuk als experts onze analisten en hulplijnmedewerkers meer willen vertellen over hun werk!

Waarvoor kunnen ViNe-netwerkleiden met jou contact opnemen? Waarom is het belangrijk om onderzoek, beleid en praktijk dicht bij elkaar te brengen?

Wij geloven erin dat we met een sterk netwerk een groot probleem kunnen aanpakken, het internet veiliger kunnen maken en slachtoffers beter kunnen helpen. Wij zoeken daarom actief samenwerking en kennisdeling met zo veel mogelijk partijen op.

BIJ OFFLIMITS ZIEN WIJ DE MEERWAARDE VAN HET SAMENWERKEN MET ERVARINGSDESKUNDIGEN. HUN UNIEKE PERSPECTIEF GEEFT INZICHT IN DE BEHOEFTE VAN MENSEN EN HELPT BIJ HET VERBETEREN VAN ONZE DIENSTVERLENING. OOK ONDERSTEUNT EN STERKT HET ANDEREN DIE IN EEN VERGELIJKBARE SITUATIE ZITTEN.

Onze kracht zit in de praktische kennis van de online wereld. Wij signaleren vroegtijdig belangrijke online trends. Onze analisten door het classificeren van duizenden beelden en de medewerkers van Stop it Now en Helpwanted door de gesprekken die zij voeren op de hulplijn. Wij weten daardoor als geen ander wat er online speelt. We weten wat er mis kan gaan en hoe we online grensoverschrijdend gedrag kunnen bestrijden. Ook spelen we een belangrijke rol in het versterken van de positie van de internetgebruiker. Dat doen we door de internetgebruiker met raad en daad bij te staan bij te staan bij online grensoverschrijdend gedrag, door te agenderen wanneer online platforms te weinig doen aan de bescherming van hun gebruikers, door kennisvermeerdering en door het doorbreken van taboes en stigma's.

Om ervoor te zorgen dat strafbare beelden snel offline gehaald worden, en dat daders en slachtoffers goed ondersteund worden, werken wij zoveel mogelijk samen met partners werkzaam in beleid en onderzoek. Heb je ideeën om deze aanpak te versterken?! Dan willen wij altijd graag in gesprek.

INSPIRATIETIP

IN DIT SEGMENT VAN DE NIEUWSBRIEF DELEN WE BEZOEK-, KIJK-, LEES- OF LUISTERTIPS

IK HEB ZELF IETS MEEGEMAAKT

SEKSUEEL GEWELD IS PIJNLIJK ACTUEEL. MAAR ACHTER DE CIJFERS GAAN ECHTE MENSEN SCHUIL – MENSEN MET VRAGEN DIE ZELDEN LUIDOP GESTELD WORDEN. LUNA GOIRIS IS EEN VAN HEN. TIEN JAAR NA DE FEITEN BLIJFT ÉÉN VRAAG DOOR HAAR HOOFD SPOKEN: IS HET WEL ECHT GEBEURD? IN “IK HEB ZELF IETS MEEGEMAAKT” PRAAT ZE MET SLACHTOFFERS, EXPERTEN ÉN EEN DADER. OM INZICHT TE KRIJGEN IN HAAR EIGEN VERHAAL – EN DAT VAN ZOVEEL ANDEREN.

[HTTPS://WWW.STANDAARD.BE/TAG/PODCAST-IK-HEB-ZELF-IETS-MEEGEMAAKT/](https://www.standaard.be/tag/podcast-ik-heb-zelf-iets-meegemaakt/)

VICTIMOLOGY SUMMER SCHOOL 2025 – INSCHRIJVING GEOPEND

OP 28 EN 29 AUGUSTUS 2025 VINDT DE 7E EDITIE VAN DE VICTIMOLOGY SUMMER SCHOOL PLAATS, MET ALS THEMA: SLACHTOFFERSCHAP IN EN OP HET WERK: HOE WERKT (POTENTIEEL) SLACHTOFFERSCHAP DOOR BIJ WERKNEMERS, PROFESSIONALS EN ORGANISATIES? JE KUNT JE HIERVOOR VANAF NU INSCHRIJVEN.

Irma Cleven

Gepromoveerd bij Erasmus Universiteit Rotterdam

Waar gaat jouw onderzoek over?

Mijn onderzoek gaat over ervaringen van vrouwelijke slachtoffers van (ex-)partnergeweld met strafrechtelijke contact-, locatie en gebiedsverboden. De behoefte aan bescherming onder slachtoffers van (ex-)partnergeweld is groot. Uit onderzoek uit 2019 bleek onder andere dat meer dan de helft van de slachtoffers die beschermd worden door een verbod zich niet veiliger voelt door het verbod. Dat is veel. Daarom voerde ik verdiepend promotieonderzoek uit. Daarin werden twee hoofdvragen onderzocht:

1. Wat betekent je 'empowered' voelen door een verbod?
2. Hoe en wanneer dragen verboden bij aan 'empowerment'?

Dit werd onderzocht vanuit een zogenaamd 'empowerment perspectief'. 'Empowerment' wordt gezien als het sleutelmechanisme dat verklaart hoe een interventie zoals een verbod veiligheid en welzijn van slachtoffers vergroot. Een empowerment perspectief is geschikt omdat het slachtoffer een belangrijke rol speelt in het creëren van hun eigen veiligheid via een verbod. Die moet immers schendingen signaleren en melden bij de politie, en dat binnen de eerder beschreven soms complexe dynamiek van partnergeweld. Daarom onderzocht ik ook de rol hierin van de wijkagent als vast contactpersoon van de politie en maatschappelijk werkers van o.a. Veilig Thuis en Arosa. Het onderzoek biedt inzicht in wat belangrijk is in de ondersteuning van slachtoffers die beschermd worden door een verbod.

Waarvoor kunnen ViNe-netwerkliden met jou contact opnemen?

Ik help ze graag verder als ze expertise willen inwinnen over hoe de ondersteuning van slachtoffers bij deze maatregelen te verbeteren en als ze meer informatie willen over de (internationale) literatuur omtrent slachtoffer empowerment en/of strafrechtelijke verboden.

Waarom is het belangrijk om onderzoek, beleid en praktijk dichter bij elkaar te brengen?

Wetenschappers, beleidsmedewerkers en professionals vervullen gezamenlijk een belangrijke rol in een lerende cirkel waarbinnen praktijken steeds worden ontwikkeld, getoetst en verbeterd. Maar het is iedereen ook wel duidelijk dat er een afstand is tussen die drie groepen, waardoor dit potentieel nog niet optimaal wordt benut. Mijn proefschrift heeft een gedegen conceptuele basis waarmee ik het proces van empowerment na oplegging van een verbod inzichtelijk maak en biedt concrete verbeterpunten voor de praktijk.

Wat kan het ViNe-netwerk voor jou betekenen?

Leden kunnen mij helpen om mijn onderzoek onder de aandacht te brengen bij relevante collega-wetenschappers en professionals. Op de website van de EUR staat het volledige proefschrift en op mijn LinkedIn en op de ViNe website staat een link naar een beknopte factsheet met de conclusies en implicaties. Ik heb zowel een Nederlandse als een Engelse factsheet, die laatste is op aanvraag beschikbaar.

Kijk voor het hele proefschrift op Pure, de database van de Erasmus Universiteit Rotterdam:

[Penal protection orders and \(ex-\)partner violence: Unravelling when and how survivors feel "empowered" - Erasmus University Rotterdam](#)

En voor de Nederlandstalige factsheet op
[Onderzoek Irma Cleven - Victimologie](#)

**NOG GEEN VINE-LID?
NEEM CONTACT OP VIA:**

VICTIMOLOGIE.NL@GMAIL.COM

WWW.VICTIMOLOGIE.NL

MELD JE HIER AAN
VOOR HET SYMPOSIUM

ViNe-symposium

SLACHTOFFERSCHAP ONDER GEDETINEERDEN

Save-the-Date: 30 oktober 2025

TIJD: 13.00 - 17.00 uur

LOCATIE: Vrije Universiteit
Amsterdam, Hoofdgebouw
De Boelelaan 1105, 1081 HV
Amsterdam

Gratis
symposium

Met sprekers uit
wetenschap en
praktijk over
slachtofferschap
onder
gedetineerden

MELD JE AAN

Onder andere
Sophie
Martens,
promovenda
Universiteit
Leiden

